

www.ketab.ir

قرآن،

میزان شناخت قرآن

سرشناسه: جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲ -

عنوان و پدیدآور: قرآن میزان شناخت قرآن / مولف: آیت الله جوادی آملی؛ تحقیق و تنظیم: احسان ابراهیمی

مشخصات نشر: قم: اسراء، ۱۳۹۳.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۹-۹۴-۷

یادداشت: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

موضوع: قرآن - بررسی و شناخت.

رده بندی کنگره: ۹۵۸۱۳۹۳/ج۹۵/ BP ۶۵

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۵۹

شماره کتابخانه ملی: ۲۰۲۲۵۳۰

- کتاب: قرآن میزان شناخت قرآن
- مؤلف: آیت الله جوادی آملی (دام ظلّه العالی)
- تحقیق و تنظیم: احسان ابراهیمی
- ناظرین و ارزیابان علمی: ججج اسلام آقایان علی مدبر اسلامی، قاسم جعفر زاده
- ناشر: مرکز نشر اسراء
- حروف نگاری و صفحه آرایی: پژوهشگاه علوم و حیاتی معارج
- چاپخانه: مرکز چاپ اسراء
- نوبت چاپ: اول
- سال نشر: پاییز ۱۳۹۳ هـ. ش
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۳۹-۹۴-۷
- تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

همه حقوق طبع محفوظ است

آدرس: قم، بلوار ۷۵ متری عمار یاسر، نش خیابان قدوسی، بنیاد بین المللی علوم و حیاتی اسراء

تلفن: ۳۷۷۶۵۳۵۶ - ۳۷۷۶۵۳۵۷

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۱۱۸۲

پست الکترونیک:

<http://nashr.esra.ir>

فهرست موضوعات

پیش‌نوشتار..... ۱۱

فصل یکم. شناخت پایه قرآن در قرآن

نوشتار یکم. قرآن در لغت و اصطلاح..... ۱۷

نوشتار دوم. وحیانیّت و نزول قرآن..... ۲۱

۱. وحیانیّت قرآن..... ۲۱

أ. مفهوم لغوی وحی..... ۲۲

ب. معنای قرآنی وحی..... ۲۳

ج. اقسام وحی الهی..... ۲۷

یکم. وحی مستقیم و بی‌واسطه..... ۲۸

دوم. وحی از پشت حجاب..... ۲۹

سوم. وحی با فرستادن پیک..... ۳۰

- ۳۱..... د. حقانیت وحی قرآنی
- ۳۶..... ۲. مبدأ نزول قرآن
- ۳۷..... أ. قیومیت و ربوبیت الهی
- ۳۹..... ب. تعلیم و کرامت الهی
- ۴۰..... ج. رحمت و برکت الهی
- ۴۱..... د. عزت و علو و علم و حکمت الهی
- ۴۴..... ۱. چگونگی نزول قرآن
- ۴۵..... ا. نحوی قرآن فرود از سنخ آویختن
- ۴۸..... ب. نزول دیمی و تاریخی قرآن
- ۵۵..... نوشتار سوم. مراتب و درجات قرآن

فصل دوم. اوصاف عام و ویژگی های خاص قرآن در قرآن

- ۶۳..... درآمد
- ۶۵..... نوشتار یکم. اوصاف عام قرآن
- ۶۵..... ۱. کتاب
- ۶۷..... ۲. فرقان
- ۷۰..... ۳. ذکر
- ۷۳..... ۴. مُصدِّق
- ۷۵..... ۵. حق

۶. نور ۷۹
۷. قول ثقیل ۸۱
- نوشتار دوم. ویژگی های خاص قرآن..... ۸۵
۱. هیمنه و تسلط قرآن بر دیگر کتب آسمانی ۸۵
۲. جامعیت قرآن ۹۲
- ا. دیدگاهها درباره جامعیت دین و قرآن ۹۲
- یکم. جامعیت حدّ اقلی دین ۹۳
- دوم. جامعیت حدّ اکثری دین (انحصار نقلی) ۹۵
- سوم. جامعیت دین در نهایت به سعادت همه جانبه ۹۶
- ب. ادله جامعیت قرآن ۹۷
- یکم. رسالت هدایتگری قرآن ۹۷
- دوم. تبیان بودن قرآن ۹۹
- سوم. وجود همه چیز در قرآن مبین ۱۰۳
- چهارم. فروگذار نشدن هیچ چیز در قرآن ۱۰۴
- ج. عرصه های جامعیت قرآن ۱۱۰
- یکم. رهنمودهای فرازمانی و فرامکانی ۱۱۱
- دوم. جامع نگری در بیان معارف ۱۱۳
- سوم. فراگیری همه ابعاد وجودی انسان ۱۱۵
- چهارم. جامعیت نسبت به همه کتب پیشین و پسین ۱۱۷

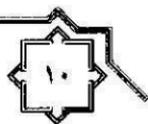

۳. جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۱۹
- ا. چیستی جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۱۹
- ب. بسترها و زمینه‌های جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۲۰
- یکم. جهانی بودن زبان قرآن ۱۲۱
- دوم. هماهنگی قرآن با آموزه‌های عقلی ۱۳۰
- سوم. جامع‌نگری همه‌سویه قرآن ۱۳۵
- ج. ادله جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۴۱
- یکم. علمیت دعوت و هدایت قرآن کریم ۱۴۱
- دوم. رسالت قرآنی پیامبران اکرم علیهم‌السلام ۱۴۴
- سوم. خاتمیت دین اسلام ۱۴۸
- د. شبهات جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۵۱
- یکم. عربی بودن زبان قرآن و اختصاص آن به عربان ۱۵۲
- دوم. ناسازگاری نسخ با جاودانگی قرآن ۱۵۸
- سوم. منافات تولی و تبیی با جهانی بودن اسلام ۱۶۳

فصل سوم. رسالت‌های قرآن در حوزه هدایتگری

- درآمد ۱۶۹
- نوشتار یکم. شکوفایی و رشد عقل ۱۷۵
۱. چیستی عقل و واژگان همگون آن ۱۷۶

۲. اقسام عقل ۱۸۱
۳. حقیقت و جایگاه عقل از منظر دین ۱۸۲
۴. پیوند دین و عقل ۱۸۵
۵. رسالت قرآن در معرفت‌افزایی ۱۹۰
۶. تأیید و شکوفایی عقل در پرتو وحی ۱۹۳
- أ. تأیید عقل ۱۹۴
- ب. راه‌های و شکوفایی عقل ۱۹۵
۷. راهکارهای رشد و شکوفایی عقل از منظر قرآن ۱۹۹
- أ. پیروی از آموزه‌های وحی و رسالت‌الیم از پیامبر و اولیای الهی ۲۰۱
- ب. علم و آگاهی ۲۰۶
- ج. تفکر و تدبیر ۲۱۰
- نوشتار دوم. اعتلا و ارتقای فرهنگی ۲۱۴
۱. چیستی فرهنگ ۲۱۵
۲. ضرورت فرهنگ و ارتقای حیات اجتماعی ۲۱۸
۳. اهمیت فرهنگ اسلامی ۲۲۲
۴. رسالت قرآن در توسعه و اعتلای فرهنگی ۲۲۶
۵. عوامل شکوفایی و اعتلای فرهنگی از منظر قرآن ۲۳۱
- أ. پیروی از قوانین الهی ۲۳۲
- ب. حکومت و رهبری صالح ۲۳۴

- ج. آزادی اجتماعی ۲۳۶
- د. امنیت جامعه ۲۳۹
- هـ. عدالت گستری ۲۴۰
- و. برقراری نظم و وحدت در جامعه ۲۴۲

فهرست‌ها

- فهرست آیات ۲۴۷
- فهرست روایات ۲۶۳
- فهرست اعلام ۲۶۴
- فهرست کتب ۲۶۷
- فهرست منابع ۲۷۰

پیش‌نوشتار

پروردگار عالم، سرسبز جهان امکان را به زیبایی آفرید و آن را نشانه جمال خویش در پهنه آفرینش قرار داد؛ ولی درخصوص آفرینش انسان، با عنایتی خاص، هر دو دست جمال و جلال خود را به در آورد و او را مظهر همه اسمای جمالی و جلالی خویش قرار داد.

برای پرورش انسان، بهترین علم و برجسته‌ترین مکمل لازم است، از این رو خدای والا او را به جست‌وجوی بهترین سخن تشویق کرد و فرمود: به بندگان من مژده بده! همان کسانی که گفتار را می‌شنوند؛ آنگاه از بهترین آن پیروی می‌کنند، آنان کسانی هستند که خداوند هدایتشان کرده است و آنان همان خردمندان‌اند: ﴿فَبَشِّرْ عِبَادَ * الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾^۱.

آیاتی پرداخته می‌شود که بیانگر اوصاف عام و نیز ویژگی‌های خاص این کلام الهی هستند. در فصل پایانی نیز، دورسالت عمده قرآن در حوزه هدایت انسان؛ یعنی شکوفایی عقل و ارتقا و اعتلای فرهنگی، بیان می‌گردد.